

Nr 17.

Ankom till riksdagens kansli den 3 mars 1917 kl. 1/2 1 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion om åtgärder till främjande av kooperativa jordbruk.

(2:a avd.)

I en inom andra kammaren väckt, till jordbruksutskottets förberedande behandling hänvisad motion, nr 259, har herr *Lindhagen* hemställt, att riksdagen, till främjande av kooperativt jordbruk mellan jordbruksarbetare, ville:

1) anhålla, att Kungl. Maj:t måtte uppgöra en plan för uppmuntande av sådant jordbruk samt för riksdagen framlägga densamma, i den mån riksdagens medverkan erfordras;

2) i avvaktan på förenämnda utredning bevilja ett anslag på femtiotusen kronor att på de villkor Kungl. Maj:t kan bestämma omedelbart utlämnas såsom lån för ändamålet med rätt för Kungl. Maj:t att disponera beloppet redan innevarande år.

Till stöd härför har motionären anfört följande:

»Under nuvarande konjunkturen är det omöjligt för en jordbruksarbetare att skaffa sig ett eget småbruk, åtminstone då nya byggnader skola uppföras. Byggnadskostnaderna voro redan förut för stora, nu äro de omöjliga.

Den enda utvägen för många har då visat sig vara, att flera sammanslå sig för att arrendera ett stort jordbruk och driva det kooperativt. Tillfällen till sådana arrenden givas ganska rikligt, och intresse förefinnes därför bland jordbruksarbetare. Svårigheten ligger emellertid i att erhålla kredit för anskaffande av nödvändiga inventarier. Kooperativa förbundet beviljar ingen kredit för sådant ändamål. I bank kunna penningar icke heller fås, annat än emot fullt känd och vederhäftig borgen, vilken ej står jordbruksarbetaren till buds. De nya kreditordningar för jordbruk, som nyligen skapats genom statens förmedling, hava icke förutsett ett sådant fall som det förevarande.

Det finnes då ingen annan utväg än att staten kompletterar sina omsorger om jordbrukskrediten även för detta fall. Det vore, såsom erkännes inom sakkunniga kretsar, jämväl av stort allmänt intresse, att

Bihang till riksdagen protokoll 1917. 10 saml. 9 häft. (Nr 17.)

ett dylikt experiment med kooperativt jordbruk fick äga rum. Jag känner till ett lag på omkring åtta driftiga jordbruksarbetare, som sträva allt vad de kunna för att förverkliga en sådan tanke. De hava sina planer färdiga, kalkylerna äro underställda sakkunniga och godkända, och de äro själva övertygade om, att företaget skall ekonomiskt gå bra. Det som felas dem är emellertid penningar.

Enligt min åskådning tillkommer det statsmakten att jämna vägarna för icke blott stora mäktigare grupper av medborgare utan även för fåtalen samt att tillhandahålla olika utvägar för det ifrågavarande viktiga ändamålet.»

Utskottet.

Såsom jämväl motionären antyder, finnes enligt gällande lagstiftning ej något hinder för ett flertal personer att gemensamt inköpa eller arrendera jordbruksfastighet. Den historiska utvecklingen ävensom under tidernas lopp vunnen erfarenhet, giver emellertid näppeligen stöd för den meningen, att den kooperativa formen för jordbruks bedrivande är att anbefalla, utan torde fastmera hava ådagalagt, att den individuella brukningsformen är den lämpligaste för idkande av ett rationellt jordbruk. Något särskilt skäl att på kreditgivningens väg söka uppmuntra jordbruk av nu ifrågavarande slag synes därför icke föreligga, i anledning varav utskottet får hemställa,

att förevarande motion ej må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 2 mars 1917.

På jordbruksutskottets vägnar:

RAOUL HAMILTON.

Närvarande: Hrr greve Hamilton, Ericsson, Petersson, P. Alfred, Fahlén, Holmquist, Lindblad, greve Wachtmeister, Persson, Åkerlund, Öberg, Nilsson i Tånga, Sjöblom, Fagerlin, Hage, Svensson och Molin.

Reservation

av herr *Nilsson* i Tånga mot utskottets motivering och av herr *Hage*, som yrkat bifall till motionen.

Stockholm, K. B. Boströms Boktryckeri 1917.